

BELEGERDE VESTING

• Burgemeester Joyce Sylvester

• Vanuit de lucht is goed te zien hoe bijzonder Naarden Vesting is.

door BERTJAN TER BRAAK

NAARDEN, vrijdag
Het is een prachtige, heldere dag. Als de 235 treden van de toren van de Grote Kerk in Naarden zijn genomen, is er als beloning een spectaculair uitzicht. Ver weg naar het zuiden aan de horizon de Dom van Utrecht, in het westen de Rembrandttoren en de ArenA in Amsterdam. En aan onze voeten de unieke vestingwerken van Naarden, met z'n bastions, ravelijnen en dubbele gracht.

De muren en versterkingen liggen er vreedzaam bij, maar schijn bedriegt, want de vesting wordt belegerd. Geen Spaanse furie of Franse legers deze keer; het gevaar komt uit het eigen kamp, een variant van 'friendly fire', zogezegd.

De Rijksgebouwendienst heeft immers besloten dat hij 34 objecten van de hand wil doen. De kosten niet langer wij dragen. En Naarden Vesting is er daar een van, naast bijvoorbeeld de praalgraven van Piet Hein en Maarten Tromp in de Oude Kerk te Delft en de Naald in Apeldoorn.

Voorraan op de barricades leidt burgemeester Joyce Sylvester de verdediging van haar vesting, samen met haar wethouders en Stichting De Vesting Naarden. „Het is een hele klus om een lobby op gang te brengen”, zegt ze. „Maar wel noodzakelijk. Naarden zelf is qua inwonertal maar een kleine gemeente, maar de vesting is het grootste van de af te stoten monumenten. Burgerparticipatie alleen biedt geen uitkomst, daar is het bedrag van anderhalf miljoen euro per jaar, structureel, voor het onderhoud veel te hoog voor.”

We wandelen door de pittoreske straatjes, varen over de gracht rond de vesting. Alles ziet er erg goed uit, maar ook een leek kan zien dat er veel moet worden gependend om deze stand van zaken overeind te houden.

Versplintering

Het liefst, vertelt de burgemeester, ziet ze de vesting direct onder het Rijk blijven vallen. „Niet eens zo lang geleden was de vesting best vervallen, en moet je nu eens zien. Daarom willen we de controle graag in één hand houden.” Mevrouw Sylvester, zelf gepromoveerd op het onderwerp privatisering, kent de gevaren en valkuilen van dergelijke transacties als geen ander. „In het geval van de vesting is het vooral belangrijk de zaak bij elkaar te houden. Het gevaar van versplintering ligt al heel gauw op de loer.”

Nu is het niet zo dat een particulier een van die 34 monumenten kan kopen. De enige partij waarmee de Rijksgebouwendienst daarvoor aan tafel zit, is de eind vorig jaar opgerichte Nationale Monumentenorganisatie. Een stichting die door het werven van fondsen de monumenten zo goed mogelijk zal moeten behouden. Maar wie daar geld in steekt, wil allicht ook inspraak in de functies van zo'n monument.

En dat zou versnippering van belangen van zoiets als de vesting kunnen betekenen, vreest Sylvester.

„We willen geen Disney-toestanden. Als we niet onder de paraplu van het Rijk kunnen blijven, dan houden we – juist om verbodsbekering te voorkomen – het liefst zelf maximale invloed. Dat kan deels door beheer en onderhoud als gemeente zelf te gaan doen. Dan dient het Rijk het geld over te hevelen naar de gemeente. Ook kan de gemeente participeren in een stichting en deze geeft dan opdracht aan een organisatie om het beheer en onderhoud te doen. Maar bijvoorbeeld ook door nieuwe mogelijkheden als de Hollandse Waterlinie, waar de vesting deel van

uitmaakt, op de wereldreferredlijst zou komen. En het hangt natuurlijk zeer zeker ook van af wat de gemeenteraad wil.”

Helemaal gerust op een „de-gelijke en ordelijke afwikkeling”, zoals de verantwoordelijk minister Stef Blok dat omschreef, is de burgemeester dus nog niet. Wel heeft ze, mede door haar andere baan als senator, in Den Haag voor elkaar weten te boksen dat ze als gesprekspartner over de vesting aan tafel mag zitten. „Belangrijk, want voorop staat dat voor welke nieuwe constructie dan ook een goed bestuur geborgd moet worden.” Die gesprekken, alsmede de ontwikkelingen rond de Nationale Monumentenorganisatie, worden na de zomer verder gevoerd. Pas daarna zal blijken hoe de toekomst van de unieke Naardense vesting eruitziet.

Burgemeester Sylvester verdedigt Naarden

len naar de gemeente. Ook kan de gemeente participeren in een stichting en deze geeft dan opdracht aan een organisatie om het beheer en onderhoud te doen. Maar bijvoorbeeld ook door nieuwe mogelijkheden als de Hollandse Waterlinie, waar de vesting deel van

• De Parade is op de laatste bestemming, Amsterdam, aangeland. Zoals elk jaar verassend theater, maar zeker ook gezelligheid, een hapje en het traditionele glaasje rosé.
FOTO: MARK VAN DER ZOUW

De Parade sluit af in Amsterdam

THEATERFESTIVAL

De Parade heeft de tenten, de zweefmolens en de poërtjeskraam alweer opgebouwd op de laatste locatie dit jaar: het Martin Luther Kingpark in Amsterdam. Dankzij het mooie zomerweer mocht het rondreizende theaterfestival de afgelopen weken in Rotterdam, Den Haag en Utrecht al flink wat bezoekers verwelkomen. Een kleine greep uit wat er de komende twee weken nog te zien is.

De voorstelling *Wild* klonk op papier veelbelovend. Een muzikale road-tie movie over drie vriendinnen die vast komen te zitten in de woestijn, gespeeld door drie fijne actrices (Christine van Stralen, Margo Dames en Mouna Gouman Borgesius), bijgestaan door muzikant Kees van der

Tussen hemel en hel

Vooren. Dat moet dus wel leuk worden. En inderdaad, het begin is allerleedijst, maar al snel blijkt dat het plot toch echt onvoldoende is uitgewerkt. De karakters komen bovendien niet verder dan een eerste aanzetje. Tel daar nog de slecht afgestelde geluidsapparatuur bij op, waardoor de gezongen nummers in Utrecht

bijna onverstaanbaar werden, en het eindresultaat is teleurstellend. Gelukkig kan er aan die apparatuur nog gesleuteld worden, maar of het met het stuk nog goed gaat komen, is de vraag.

Dominee Gremdaat brengt *Vreugde!* voldoet daarentegen aan alle verwachtingen. Want Gremdaat is en blijft nu eenmaal Gremdaat. Niet bepaald verrassend, maar hij staat altijd weer garant voor aange-naam prikkelend amusement. Het is de eerste keer dat Gremdaat (Paul Haenen) op de Parade staat, maar

hij voelt zich er als een vis in het water. Hij trakteert zijn toegestroomde parochianen op vertrouwde wijze op een lesje positief denken middels verhalen over merkwaardige ontmoetingen, zijn vrouw Geurtje en Sesamstraat. Zijn toevoegers verlaten uiteindelijk de tent met de vrolijke, doch eigenaardige mantra: 'Ik heb zin, maar ik weet nog niet waarin'.

Toch is dat eigenlijk niet zo moeilijk. Rechtstreeks richting de heerlijke hel van Frans van Deursen & Bob Fosko zou ik zo zeggen. Zij vertellen in *The Louvin Brothers - Live from hell* de geschiedenis van de muzikale broers Charlie en Ira Louvin, die in de jaren vijftig van de vorige eeuw een illustre country- en western duo vormden. De brave Charlie (Van Deursen) is net overleden en hij komt zijn broer Ira (Fosko), die bijna vijftig jaar

eerder omkwam bij een auto-ongeluk, redden uit de hel. Maar wil deze eigenlijk wel ge-red worden? Van Deursen en Fosko zijn volledig in hun element. Hun stemmen kleuren mooi bij elkaar wanneer ze de speciaal voor deze voorstelling geschreven, Nederlandstalige nummers als *Satan regeert* en *Jij stak het mes in mijn rug* zingen. De voorstelling is een muzikale trak-

Topper van Van Deursen en Fosko

tatie, staat bol van de humor en het verhaal zit goed doortimmerd in elkaar. Kortom, een niet te missen topper op de Parade dit jaar.

Esther Kleuver

De Parade staat t/m 25 augustus in het Martin Luther Kingpark in Amsterdam. Info: www.deparade.nl

Wald: ★★★★★
Gremdaat: ★★★★★
The Louvin Brothers: ★★★★★

• J.K. Rowling

ROWLING KAN VERTELLEN

THRILLER door ARNOUD BREITBARTH

LONDEN, vrijdag
Het debuut van Robert Galbraith leek eenzelfde lot beschoren als menig andere detective: het kreeg enthousiaste kritieken van andere crime-auteurs, maar ging roemloos ten onder in het massale aanbod van spannende boeken. *The cuckoo's calling* kwam niet hoger dan plaats 4709 in de verkoopprijzen en verkocht in Groot-Brittannië minder dan 1500 exemplaren. Totdat bekend werd dat Harry Potter-auteur J.K. Rowling achter de naam Galbraith schuilgaat.

Winkels werden bestormd en in een klap stond het boek op nummer 1 in de lijsten. De levertijd liep bij sommige winkels op tot ruim drie weken. De uitgever jubelde, maar Rowling was allesbehalve gelukkig. Ze verklaarde dat ze juist in alle rust wilde publiceren, zonder hoge verwachtingen, en dat ze wilde dat haar detective niet op haar naam maar op haar schrijfkunsten werd beoordeeld. „Het was zo'n bevrijdende ervaring om

onder een andere naam te schrijven”, stelde Rowling, die had gehoopt dat haar geheim wat langer in stand zou blijven.

Een van haar advocaten had echter tijdens een etentje zijn mond voorbijgepraat en aan een vriendin verklapt dat Rowling de identiteit van Galbraith had aangenomen. Zij openbaarde dat via Twitter aan een journalist van de Sunday Times, en het kwaad was geschied. Rowling sleepte de advocaat voor het gerecht waarna deze een 'substantieel bedrag' overmaakte aan een goed doel dat gewonde soldaten helpt.

Detective

De hoofdpersoon uit *The cuckoo's calling* gaat met een beenprothese door het leven nadat hij in Afghanistan zwaargewond raakte. Cormoran Strike is een grote, onhandige en ongelukkige man, een voormalig marchaussee die inmiddels als privédetective werkt. Hij is bijna failliet wanneer hij, met een zak geld, wordt overgehaald in het overlijden van Lula Landry te duiken. Het fotomodel is volgens de politie zelf van haar balkon gesprongen, maar dat wordt door haar broer niet geloofd.

te weten komen – ze is niet alleen het lijk waarmee het verhaal begint, maar is uiteindelijk een van de meest complete karakters van de roman.

Rowling heeft met haar Potter-serie al bewezen dat ze verhalen kan vertellen en geeft met deze detective nogmaals haar visie tekaartje af. Een

tweede boek ligt al bij de uitgever, dat komt in de loop van volgend jaar uit. *The cuckoo's calling* is behalve een spannende vertelling ook een maatschappelijke aanklacht – duidelijk is hoe Rowling, die een van de getuigen was bij de Britse Leveson-commissie die zich boog over de misstanden in de pers, over paparazzi denkt. Ze vertelde zelf dat ze constant in angst leefde, zich een gevangene voelde in haar eigen huis omdat ze overal gevolgd werd door fotografen en journalisten die regelmatig haar privacy schonden. Rowling weet dus uit eigen ervaring hoe gespannen de verhouding is tussen een beroemdheid zijn en omgaan met de pers. Dat werd Lula Landry uiteindelijk noodlottig. ★★★★★

Speelse Britten-app voor jong en oud

KLASSIEK door THIEMO WIND

Benjamin Britten werd honderd jaar geleden geboren en de Engelsen vieren het uitbundig. Zij eren hun nationale componist nu ook met een gratis te downloaden app voor de iPad. *The young person's guide to the orchestra* is het onderwerp, de klinkende gids die Britten in 1947 componeerde om jongeren vertrouwd te maken met de instrumenten van het symfonieorkest. De app is leuk voor jong en oud.

Britten schreef het stuk in de vorm van een variatiewerk. Het statige uitgangspunt is een melodie van de oude Henry Purcell. In ons land werd dit thema in de zetting van Britten bekend als begintune van het televisieprogramma *Jonge mensen op weg naar het concertpodium*.

Teksten

In de variaties die volgen, licht Britten de verschillende instrumentengroepen beurtelings uit. De app biedt een uitvoering door het studentenorkest van het Royal Northern College of Music onder leiding van sir Mark Elder. De gebruiker kan kiezen tussen een gefilmde concertweergave (zwart-wit) of een samenvatting van de notentekst. Boven het beeld verschijnen telkens informatieve teksten over

• De Britten-app is leuk vormgegeven.

hetgeen te beluisteren valt. Je kunt ook de dirigent en de individuele musicus ontmoeten. In korte interviews vertellen zij over hun muzikale liefde. Het grappige schuilt in allerlei toegevoegde snufjes. Zo als een variatiespel, dat de mogelijkheid biedt zelf een variatie te componeren. Vier melodische fragmenten kunnen in willekeurige volgorde worden gezet en aan klarinet, altviool of fagot worden toebedeeld. Moet het zacht klinken, luid, of moet de geluidsterkte toe- dan wel afnemen? En wil je dat de noten kort of breed worden gespeeld? Het is allemaal te regelen. De speelse visuele

vormgeving van Sara Fanelli leidt ook naar een quiz waar de gebruiker de kennis over de instrumenten kan toetsen. Amusant is het fuga-spel. Een fuga is een soort jachtpartij, instrumenten volgen elkaar snel op met telkens hetzelfde thema als inzet. In het spel kunnen vier figuurtjes in verschillende volgorde worden geschoven. Zo kun je beslissen of de fuga hoog begint, laag, of juist met een middenstem. Aan de vier figuurtjes kunnen ook verschillende instrumenten worden toegewezen. Zo kan het muisje viool spelen, maar ook fluit of xylofoon. Er is eindeloos mee te variëren.

De app is uiteraard Engelstalig, maar voor de klinkende muziek en de spelletjes is geen talenkennis nodig. En of iemand 52 is of 98, deze app maakt gegarandeerd het kind in de gebruiker wakker. Dit product werd met subsidie ontwikkeld door de Britten Pears Foundation. In september verschijnt ook een interactieve internetversie op www.britten100.org.

De Telegraaf | SHOP

DE BIBLIOTHECARESE VAN AUSCHWITZ

Waar boeken streng verboden zijn, verbergt de 14-jarige Dita onder haar jurk de kleinste, meest geheime bibliotheek die ooit heeft bestaan. De 8 boeken worden door haar en kampgenoten gekoesterd als schatten.

Een ontroerend verhaal over overleven in de verschrikkelijkste omstandigheden. Over hoe verhalen mensen kunnen helpen en de moed van een jong meisje om ze te bewaken.

■ Paperback, 400 pagina's

GEEN VERZENDKOSTEN
VAN €18,95 NU €15,-

Bestel online via www.telegraaf.nl/boeken

• Beelden van Art Zuid staan ook in de vijver van het Museumplein. FOTO: RONALD BAKKER

Lezersactie Art Zuid

Speciaal voor lezers van De Telegraaf is er een speciale actie rond Art Zuid, de Amsterdamse beeldroute, melden wij vorige week. Onvermeld bleef dat deelnemers ook de catalogus van de beeldroute (normaal 20 euro) ontvangen. Die is inbegrepen in het bedrag van 40 euro p.p., waarvoor op woensdag 21 augustus, vanaf 14.00 uur, in het Wyndham Apollo Hotel, na een kopje koffie, oud-directeur van het Rijksmuseum Henk van Os een cultuurhistorische lezing geeft. Aansluitend gaan de deelnemers op pad langs de beeldroute, een rondleiding met professionele gids die circa anderhalf uur duurt. Reserveren voor de lezing/rondleiding kan tot 19 augustus via e-mail: communicatie@artzuid.nl o.v.v. 'Lezing/Rondleiding ARTZUID 21 augustus'.